

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari provenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

VII. Quæ conditiones requirantur ex parte religionis, vt eadem vota
scholarium validè fiant?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

poterit ex vi
sui debiti
regimini.

tatis poterit sepe ad bonam eius conseruationem expedire, potius liberū dimittere scholarem, quam permittere, vt retento habitu, & nomine Societatis, ministerijs, & actionibus vacet, quæ subuentio- ni parentum poterunt esse necessaria, & tunc obli- gari poterit prælati Societatis ad dimittendum subditum, non tam ex iure ipsius subditi, seu parē- tum eius, quam ex vi sui muneris in ordine ad de- bitum regimen Societatis, vel certè ex coniunctio- ne vtriusque: quia non potest alio modo vtrique sa- tisfacere, scilicet parenti, & Societati. Discernere au- tem an hoc vel illud expediat, aut moraliter neces- sarium sit, negotium est prudentiale, & ideo iudi- cio viri prudentis relinquendum est, qui si recta in- tentione, & facta mediocri diligentia morali pro- cedat, practicè coram Deo non errabit.

XV.
In obligatio
ne ex vi
sui indigen-
tia equipa-
rantur pro-
fessu quibus-
vis scholaribus
Societatis.

Quando verò in huiusmodi euentu teneatur Societas facultatem concedere subdito, vt paren- ti subueniat, & ipse etiam teneatur illam procura- re, eo quod parenti subuenire obligatus sit, censeo etiam ex generali doctrina superiori tomo data de religionis professis, esse definiendam. Iudico enim quoad hanc partem & scholares in Societate ap- probatos esse æquales quibuscunque religionis pro- fessis, & obligationem Societatis in eadem parte non esse maiorem, quam sit in quacunque religio- ne, propter fundamentum num. 13. & 14. infinu- tum, scilicet, quia & hi religiosi Societatis æquè se tradunt, & moriuntur mundo ex parte sua, ac qui- libet alij professi, & ius illud dimittendi, quod sibi Societas referuat, non est propter alios, sed propter seipsam, suumque commune bonum. Quapropter multum hic referre existimo distinctionem citato tomo datam: considerandum nimirum esse, an ne- cessitas parentis, & actualis obligatio filij antecesserit religiosum statum susceptum, vel postea neces- sitas exorta sit. Nam in hoc posteriori casu multo minor est obligatio tam religiosi, quam religionis, & ideo in illo religiosus Societatis satis erit securus in conscientia explicando religioni necessitatem pa- rentis, & postea obediendo religioni, & sequen- do iudicium eius, quia in eo casu maius sine dubio est ius religionis, & religiosus non potest ipsa inuita, & cum aliquo eius præiudicio, parenti sub- uenire: neque ipsa etiam ad hoc tenetur concedere facultatem cum aliquo præiudicio suo, sed solum poterit obligari ex charitate, quando magnum reli- gionis incommodum non intercedit. At verò in priori casu, quando necessitas præcessit, & durat, multo maior est obligatio tam religiosi, quam reli- gionis. Ad vtrumque potest applicari doctrina sæpius relata: nihil enim hic speciale occurrit, præter id quod annotauimus de facultate peculiari, quam habet Societas ad liberum dimittendum religio- sum in eo euentu.

Distinctio de
indigentia
parentum
ante vel po-
st
professionem
filij.

XVI.
Decima con-
ditio ad pro-
fessionem
quousque loci
habeat in
dictis scho-
laribus.

Decimò inter has conditiones ponitur, vt religio- nem professurus, non sit alijs debitis, aut reddendis rationibus obligatus. Hanc ergo obseruari etiam necesse est in admittendis scholaribus. Societatis: nā quoad hoc etiam eorum vinculum cuiuscunque pro- fessione æquiparatur, vt in proximo puncto expli- catum est: procedit enim hic eadem ratio. Quia ve- rò per hæc vota scholarium Societatis, non statim amittitur omnium bonorum proprietates, licet ita ligetur, vt iam non liceat vti illis, vt propriis: ideo ex hac parte sæpius fieri potest, vt debita minus im- pediant hoc vinculum cum Societate quam profes- sionem. Similiter, quia hæc vota non faciunt inca- pacem hereditatis propter certam spem illius, pos- set aliquando esse licitum hoc vinculum, non ob- stantibus debitis, quando non est licita professio: præsertim si maneat in seculo, nō aliunde sperare- tur facultas soluendi debiti, quā ex tali hereditate, quia tunc non fieret impotentior ad soluendū per

huiusmodi vota. Atque eadem ratione, si quis ha- bens debita propter impotentiam soluendi admi- tatur ad hæc vota, & postea casu eueniat, vt in ali- qua hereditate succedat, tenebitur priora debita soluere: nec Societas poterit illum impedire, quia obligatio non fuit extincta, sed impotentia solum excusabat: quod in Societate multo facilius est, cum ipsa nullum acquirat ius, nec succedat in bonis re- ligiosorum, nisi ei voluntariè donentur. Solutio autem debitorum præferri debet donationi vo- luntariæ, etiam piz. Atque hæc de conditionibus ex parte videntur.

CAPVT VII

Que conditiones requirantur ex parte religionis,
vt vota scholarum valide fiant.

QVod attinet ad conditiones requisitas ex parte religionis, quas iam tomo superiori signa- uimus, & omnes in hac etiam receptione necessariæ sunt, retenta solum differentia in modo acceptan- di traditionem religiosi, & obligandi religionem ipsam. Iam enim supra cap. 1. a numero 6. explica- uimus Societatem in hac receptione scholarium non simpliciter obligari, sed retinere, ac referre sibi potestatem eos dimittere liberos simpliciter, etiam quoad vinculum, si id expedire consuerit. Nihilominus commune est his votis, & incorpora- tioni scholarium cum quacunque alia professione, vt non possit fieri ab ipso vouente solitarie, aut o- mnino secretè: talia enim vota non sunt vota So- cietatis, neque habebunt vim incorporandi in illa, & consequenter nec religiosum statum constituent. Oportet ergo vt fiant coram aliquo, qui potesta- tem habeat incorporandi in Societate in tali gra- du, & consequenter ad hunc effectum illa acceptet, & ipsam religionem obliget modo debito, & pro- portionato, quem magis in 9. c. declarabimus. Sic ergo acceptatio religionis necessaria in presenti est, ita ex parte religionis necessariae sunt conditiones, quæ in alijs religionibus ad professionem necessa- riæ esse solent.

Prima conditio religionis est, vt sit approbata per Apostolicam Sedem iuxta cap. vltim. de religio- nibus, & vnicum eodem tit. in 6. Hanc verò con- ditionem in Societate inueniri satis in superioribus approbatum est. Fuisse autem necessariā, vt talia vota appro- barentur, & valide fieri possint, in ipsius bullis Pon- tificis pro certo supponitur, estque manifestum ex dictis iuribus, vbi omnis noua religio prohibetur, nisi specialiter fuerit a Sede Apostolica approbata, & præcipitur, vt omnis qui in religione conuer- ti voluerit, vnam ex approbatis assumat. Certum est autem, per hæc vota, & receptionem in Societatem, ita aliquem conuertere ad verum statum religiosum: ergo non potuissent habere hanc vim, nisi talis re- ligio fuisset ab Ecclesia approbata. Et ob hanc rem quauis à principio ita fuerit approbata, vt pote- ritas recipiendi esset ad certum numerum limitata, id satis iudicatum non fuit, vt plures recipi possent non solum licitè, verum etiam nec validè quoad religiosum statum, & ideo ab eadem Sede Aposto- lica approbatio facta est, & potestas collata abique vlla numeri determinatione.

Secunda conditio necessaria est, vt hæc vota fiant coram illo, qui potestatem habeat admittendi in corpus Societatis, iuxta eiusdem Societatis con- stitutiones. Patet primò ex generali ratione, quia admittere aliquem in membrum alicuius commu- nitatis, est actus potestatis superioris, siue illa pote- ritas in tota communitate, siue in capite reideat. Se- cundo id patet ex constitutionibus Societatis nam propter

Propterea statim in i. p. cap. i. agitur de potestate admittendi ad probationem apud quem resideat; & in 5. p. in qua agitur de incorporandis in Societate, statim in c. i. agitur de eo qui talem potestatem habet, & potestas illa dicitur esse penes Præpositum generalem, qui aliis eam communicare potest, prout oportuerit. Et in declaratione liter. B. aduertitur ordinariè communicari Prouincialibus, aliquando verò communicari posse Rectoribus, vel Præpositis, vel aliis personis Societatis, vel alicui etiam extra Societatem, vt Episcopo, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, si alicubi persona Societatis deesset. In hoc tamen aduertendum est, aliud esse loqui de potestate ferendi vltimum iudicium, quasi definitiuum, an aliquis sit recipiendus in hunc gradum Societatis necne? aliud verò de potestate exequendi ipsam receptionem actualiter, aliter de emissioni votorum cum potestate admittendi illa. Quamuis ergo vtrique potestas ordinariè sit in Prouincialibus, tamen regulariter exercent illam quoad primum actum per seipsos; posterioriorem autem superioribus localibus committunt.

Notatio.

IV.

Serranda iudicio.

Non desunt tamen, qui in hac parte etiam, contra Societatem obmurmurent dicentes, potestatem incorporandi religioni, quæ grauissima est, non debere esse in vna sola persona, sed in toto conuentu Prouinciali, vel saltem locali prout in aliis religionibus obseruatur, in quibus licet professio fiat in manibus alicuius Prælati, tamen admissio ad professionem fit à Capitulo, vel saltem de consensu aut consilio ipsius Capituli. In aliquibus enim religionibus admissio fit ad plura suffragia decisa; in aliis verò, vel etiam iure communi (vt iurista volunt) fit ab Abbate præmissio consilio Capituli, ita vt sine illo professio non valeat. In Societate verò neutro modo necessarium est communis consilium, vel iudicium, sed totum negotium in vnius hominis potestate constituitur: quod incongruum iudicatur: tum quia cum religiosus ad vitam communem cum omnibus agendam recipiatur, ab omnibus recipi deberet; tum etiam quia facilius contingere potest, vt vnus odio, vel amore moueatur, quam plures, aut vt erret recipiendo indignum, vel dignum repellendo. Et ideo Basilius regula 112. ex brevioribus hanc questionem proponens, conuenientius iudicat, receptionem cum fratribus communicari.

Confirm. ex Basilio.

V.

Dilatatio.

Hæc verò obiectio generalis est de toto regimine Societatis, quod monarchicum est, de quo inferius lib. 10. disputabitur. Nunc breuiter respondetur, constans esse apud Philosophos, & Theologos hunc modum regiminis ex suo genere meliorem esse, paucioribusque incommodis expositum, vt Christus Dominus exemplo suo, in suæ Ecclesiæ institutione confirmauit. Cum ergo totius religionis regimen monarchicum sit, necessarium fuit in potestate admittendi eandem formam seruari, quæ re vera, moraliter loquendo, nullis ferè est periculis exposita, & si quæ sunt, & reuera, & particularia sunt, quæ in legibus ferendis non considerantur; cui enim totius Societatis, vel alicuius prouinciæ eius cura committitur, de eius prudentia, ac religione præsumi debet, vt etiam facultas admittendi, seu approbandi scholares, ei possit demandari, præsertim cū præmissio grauium, & prudentum virorum consilio id semper faciat, ac facere debeat; atque hoc modo vitantur magna incommoda, & dissensiones, quæ ex varietate iudiciorum, & affectuum in huiusmodi capitulis oriri solet. Basilius autem in dicta regula solum indicat conueniens esse communicari cū fratribus huiusmodi receptionem, vt & oratio aliorum pro aliis vicissim communis sit, & comune inter ipsos sit gaudium, sicut Dominus dixit, in eo qui penitentiam agit conuocandos esse vicinos, &

Explicit Basilio.

amicos: itaque non dicit conuocandos esse ad suffragium, sed ad congaudendum de nouo fratre, quod maximè in Societate obseruatur. Et quamuis Basilius de suffragiis loqueretur nihil nobis obstat, quia modum alium recipiendi ad professionem, non improbamus, qui fortasse in aliqua religione poterit esse commodior iuxta modum sui instituti, sed solum asserimus Societatem meritò prædictum modum elegisse supposito modo obedientiæ, & regiminis, quem profertur; & ideo inter alia instituta Societatis, hoc etiam Sedes Apostolica approbavit. Et quamuis Sixtus V. specialem formam recipiendi omnibus religionibus generalem postea instituerit, statim etiam ante declarationem suam, Societatem ab illo onere recipiendi per suffragia Capituli liberauit, quoad hoc etiam tacite hoc institutum approbans; si quid verò aliud ex forma ab ipso alias præscripta in Societate retineri voluit à Gregorio XIV. reuocatum est, qui antiquum morem Societatis circa hoc approbavit, & retineri voluit, cuius verba supra retuli lib. 2. cap. 3. num. 13. in fine.

Tertia, & vltima conditio ex parte admittentis ad professionem erat, vt Prælati nomine religionis liberum consensum adhibeat. Hanc ergo etiam in hac receptione necessariam existimo, quia nulla traditio consummata est, nisi ab altero acceptetur; acceptatio autem non consistit in solis verbis, sed requirit interiorem consensum. Dicunt verò aliqui, eo ipso, quod talia vota à Sede Apostolica approbata sunt, per approbationem talis religionis, si publicè fiant coram superiore religionis eiusdem, ab ipsa Ecclesia acceptari, vel ab ipso Deo, cui talia vota fiunt. Respondetur falsum hoc esse, quia alias, etiam Superior per vim cogere talia vota audire, ipse verò non præberet consensum, neque haberet intentionem admittendi talem personam, nihilominus receptio esset valida, quod apertè falsum est, & incredibile, quia illa præsentia valde materialis est, & seclusa intentione, non habet concursum moralem, neque vitur potestate admittendi sibi cōcessa, quia illa potestas etiam est moralis, & ideo non applicatur ad opus, nisi ex intentione operantis. Quare falsum est Ecclesiam in eo casu admittere illam personam, vel eius vota: quia Ecclesia, vel Pontifex non admittit immediatè per se ipsum sed per Societatem: neque hæc admissio fit ipso iure, sed postulat actionem hominis, quæ actio non est sine voluntate, & consensu, sicut seruatur in omnibus contractibus, & actionibus moralibus. Neque enim solus Deus immediatè acceptat talia vota, sed per Societatem, cui proximè fit traditio talis personæ; & ideo etiam Deus illam non acceptat nisi per Societatem; vota autem sunt veluti annexa huic traditioni, & ideo cum illa acceptantur, & non alias. Quoad hanc ergo partem æquiparatur hæc incorporatio professioni, & quæ de hac diximus hic applicanda sunt.

VI.

Tertia conditio debet etiam admittentem præbere consensum.

Præter hæc quæ ex parte religiosi, & religionis sunt necessaria, in forma ipsa proficendi, oportet etiam debitum modum obseruare, quod etiam in præfenti seruata proportionem necessarium est, & quæ de professione diximus, etiam in hoc puncto locum habent. Omnia verò sufficienter explebuntur, si forma ad admittendos scholares approbatos præscripta in constitutionibus Societatis p. 5. cap. 4. obseruetur; nam in illa tria vota, & promissio Societatis expresse proferuntur; traditio verò, & acceptatio ipso actu vouendi tali modo, & cum talibus circumstantiis sufficienter significatur, maximè cum in forma vouendi addatur, *Omnia intelligendo iuxta eiusdem Societatis constitutiones.* in quibus satis declaratum est, per hanc actionem incorporari talē personam, huic religioni in tali gradu, quod non fit sine

VII.

O 4 tradi-

traditione ex parte vnius, & admissione ex parte alterius. Quod si quis interroget, an omnia, quæ in illa forma continentur, sint de substantia, & valore huius incorporationis. Respondendum est ad tollendum omne dubium optimum consilium esse formam illam integrè seruare; in rigore tamen loquendo, non tota forma verbalis, quæ ibi proponitur, neque omnes circumstantiæ ibidem adhibitæ, videntur esse de substantia, sed solum ea verba, quæ ad exprimenda vota, & promissionem pertinent, sufficienter explicando illa fieri in Societate; nam ad explicandam traditionem, & omnem obligationem hæc sufficiunt. Oportet etiam, vt hoc publicè fiat, ita vt præter eum, qui potestatem admittendi habet, aliqui adsint, quorum testimonio de huiusmodi receptione, & incorporatione constare possit; quod quidem in citato capite 4. liter. D. expresse postulatur. Est et re vera valde necessarium, & omnino seruandum. Non dico autem esse simpliciter de substantia, & de valore actus in foro conscientia, quia id neque ex natura rei necessarium est, neque ex communi iure sufficienter colligitur, neque in illo iure speciali Societatis declaratur.

CAPUT VIII.

Utrum in Scholaribus Societatis tacita professio seu incorporatio locum habeat?

I.
Partis affirmatiuæ ratio.

Negantem partem tradit Nauar.

Argumentum pro Nauar.

II.
Impugnatur hoc argumentum.

Hæc verò quæstio suboritur, an in hac incorporatione scholarium Societatis, quam tractamus, locum habeat professio, seu incorporatio tacita? Nam illa quæ iuxta prædictam formam fit, expressa est in aliis autem religionibus, quamuis forma expresse profitendi præscripta sit, nihilominus locum habet tacita professio, ergo idem erit in hac incorporatione scholarium, cum ratione substantialis vinculi cum religione, conueniat cum professione; & differentia in solemnitate non videtur ad præsens referre, imò quod vinculum hoc minus solenne est, eo videtur melius posse tacitè fieri. Nihilominus Nauar. Comment. 4. de regularib. num. 76. circa finem, generaliter dicit, in Societate non fieri professionem tacitam; & licet in his verbis, de professione solèni loquatur, in ratione tamen, quam subdit, supponit scholares non posse admitti, & approbari, nisi per formam expressam, sic enim inquit. In illustrissimo Societatis IESV ordine non videtur fieri professio tacita, per solam gestationem habitus, per vnum vel plures annos, quia oportet biennio gestare illum in eo, & biennio expleto, emittere saltem simpliciter tria vota religionis substantialia. Quæ verba intelligenda videntur de emissionem votorum expressa, alias ratio nullius momenti esset, quia si priora vota possent tacitè emitti, cur non sequens professio? Non probat Nauar. assertionem suam aliqua ratione. Potest autem ex peculiari instituto Societatis ita suaderi, quia professio tacita non fit, nisi gestando habitum professorum, vel etiam eorum proprios actus exercendo. c. vidua. c. ex parte. c. statuimus. de regular. & cap. 1. eodem in 6. quod superiori tomo explicatum est. In Societate autem, neque est peculiaris habitus, nec ferè sunt peculiare actus scholarium approbatorum, & ideo non videtur habere locum in hac religione tacita approbatio, seu incorporatio. Aliquando enim nouitij eundem habitum communem cum scholaribus gestantes, studiis vacare permittuntur, & cum iisdem communem vitam agere, & ideo nullum intercedit signum tacitæ incorporationis.

Sed hæc ratio non videtur concludere; nam secundum iura citata, etiam ubi habitus professorum non est distinctus ab habitu nouitiorum, gestatio

habitus religionis, post integrum annum nouitiat, inducit tacitam professionem; ergo etiam in Societate perseverantia in eodem habitu post biennium nouitiat, inducit tacitam emissionem votorum, etiam si habitus scholarium, per se non sit distinctus ab habitu nouitiorum. Neque enim refert, quod habitus totius religionis est communis cum habitu honestorum clericorum, tum quia hoc nihil facit, ad distinguendum scholarem à nouitio in tali religione, & ideo satis est gestare illum habitum tanto tempore in tali religione, quatenus illius est; tum etiam, quia licet ille habitus sit communis, semper est aliquo modo appropriatus ad specialem honestatem, & normam religionis, & hoc modo, supponitur gestari vitra biennium. Accedit, quod licet in Societate non sint peculiare actiones propriæ eorum, qui vota emisissent, vt sunt adesse Capitulo, ferre suffragiū, & huiusmodi, semper est aliquo modo diuersus modus viuendi nouitiorum, & aliorum, qui iam sunt membra Societatis, aliterque disperitæ sunt nouitiorum, atque scholarium occupationes; ergo si contingat, aliquem post biennium perseverare in eodem habitu, & admitti ad vitam communem omnino cum scholaribus, cõfendus erit tacitè admitti ad membrum Societatis, & vota eius emisisse.

Quocirca, si solum ius commune consulamus, non video cur hoc genus professionis, vel incorporationis tacitæ, iuxta iuris præsumptionem locum habere in Societate non possit, vt ratio proximè facta suadet. Tamen si considerentur, tum ius proprium Societatis, & institutum diuersum, ab aliis religionibus, tum vsus etiam, ac modus procedendi eius, rectè existimo dictum esse à Nauarro, in hac religione non esse tacitam professionem: id verò in vniuersum accipiendum esse de tacita incorporatione, & regulariter, ac per se intelligendum puto, nam ex accidenti non repugnat aliquando inueniri. Decla- ro, & probo singula; nam in primis in Societate, vt prius nouitiat, non ita est ad biennium limitatum, vt illo finito statim ex lege præscripta incorporandus sit nouitius, sed superioris iudicio committitur, an illud tempus prorogandum sit, vt habetur in Examine c. 1. numero 12. & cap. 4. numero 43. & part. 5. cap. 1. in fine, & ideo perseverantia, vitra biennium, in quocunque genere actionis, non est per se sufficiens signum incorporationis. Secundo, potestas admittendi, non est in particulari conuentu, seu Collegio, sed regulariter est commissa Prouinciali, & ideo donec ipse expresse consentiat, saltem si ablit ab eo loco Prouincialis, cum dici tunc non possit, eo sciente, & consentiente, fieri tacitam admissionem, non censetur quis incorporatus, etiam si diutius permaneat. Tertiò in Societate sunt varij gradus post nouitiatum, & ideo oportet determinari, ad quem illorum admittatur nouitius, quod per solam tacitam admissionem non rectè fit. Nam licet ordinarie admittatur prius nouitius ad gradum scholarium, tamen ille ordo non est per se necessarius, sed aliquando potest statim ad alium gradum admitti, vt ex citatis Constitutionibus constat, & ideo per se necessaria est expressa admittentis determinatio.

Iam verò in Societate consuetudo est, vt scholares approbati, sexto quoque mense, vota sua expresse renouent eadem forma, qua in principio illa emisissent, ad quem actum cum eis efficiendum, nullus admittitur, qui prius expresse incorporatus non fuerit, iuxta cap. 4. p. 4. Constit. §. 5. licet alias possint nouitij priuatum vota emittere, & renouare si velint, iuxta cap. 4. p. 5. Constit. Ergo quamdiu nouitius non admittitur ad vota, cum scholaribus reuocanda publicè, & coram superiore, vel alio, qui vicem eius teneat, non censetur, nec tacitè, nec expresse